

Міністерство освіти та науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
з дисципліни "Економіка підприємства"
для студентів напрямку підготовки
6.030504 - "Економіка підприємства"

Затверджено методичною
радою університету,
протокол № _____ від _____ 20__ р.

Харків 2012

Укладач: А.Г. Гольдфарб

Кафедра економіки підприємства

Дані завдання для самостійної роботи студентів з дисципліни "Економіка підприємства" розроблені відповідно до навчального плану для студентів напряму підготовки "Економіка підприємства".

Метою даних завдань є закріплення теоретичних знань студентів і підготовка їх до практичних занять, поточного та підсумкового контролю.

Дані завдання містять теоретичні питання по кожній темі курсу. Відповідаючи на дані питання, студент проробляє лекційний матеріал, що сприяє його кращому засвоєнню. Таке пророблення лекційного матеріалу, по-перше, підготовляє студента до практичних занять і до контролю, по-друге, виявляє "вузькі місця" у знаннях студента, які він може ліквідувати, задавши викладачеві виниклі в нього питання.

Мається на увазі, що перед кожним практичним заняттям і підсумковим контролем студент, користуючись даними завданнями для самостійної роботи, проробляє теоретичний матеріал, отриманий на лекційних заняттях. Також необхідно відзначити, що при самостійній підготовці до підсумкового контролю, крім пророблення теоретичних питань, що є в даних завданнях, студент повинен ще раз самостійно переглянути, яким образом було вирішено практичні завдання на практичних заняттях. Завдання для практичних занять і вказівки до їхнього вирішення наведені в "Методичних рекомендаціях до практичних занять по дисципліні "Економіка підприємства" для студентів денної й заочної форми навчання напряму підготовки 6.030504 "Економіка підприємства".

Такий підхід до навчання студента дозволить значно поліпшити засвоєння студентом нового матеріалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття й моделі підприємств

Контрольні питання:

1. Що таке підприємство? Яка основна мета діяльності комерційного підприємства?
2. Що таке устав підприємства?
3. Що таке модель організації? Які моделі організації Ви знаєте?

Тема 2. Основи підприємництва

Контрольні питання:

1. Що таке підприємницька діяльність?
2. Перелічіть й розкрийте зміст основних функцій підприємництва.
3. Які ознаки підприємницької діяльності?
4. Перелічіть й поясните принципи підприємницької діяльності.
5. Хто є основними суб'єктами підприємництва?
6. За якими критеріями можна класифікувати підприємницьку діяльність?
7. Як класифікують підприємництво по колу суб'єктів?
8. Як класифікують підприємництво за параметром юридичного статусу носія?
9. Як класифікують підприємництво за критерієм масштабу підприємництва?
10. Як класифікують підприємництво за ступенем новизни?
11. Як класифікують підприємництво з погляду суспільного блага?
12. Як класифікують підприємництво за сформованим правовим порядком?
13. Як класифікують підприємництво за предметом діяльності?

Тема 3. Види підприємств, їхні організаційно-правові форми

Контрольні питання:

1. За якими критеріями можна класифікувати підприємства?
2. Як класифікуються підприємства по формах власності?
3. Як класифікуються підприємства по формах утворення й формування статутного фонду?
4. Як класифікуються підприємства залежно від кількості працюючих і обсягу валового доходу від реалізації продукції за рік?
5. Перелічіть організаційно-правові форми підприємств.
6. Що таке повне товариство?
7. Що таке командитне товариство?
8. Що таке товариство з обмеженою відповідальністю?
9. Що таке товариство з додатковою відповідальністю?
10. Що таке акціонерне товариство? Види акціонерних товариств.
11. Назвіть і поясніть основні форми припинення діяльності суб'єктів підприємництва.
12. Які основні причини ліквідації суб'єкта підприємництва?

Тема 4. Внутрішнє й зовнішнє середовище підприємства

Контрольні питання:

1. Що таке внутрішнє середовище підприємства й що до нього можна віднести?
2. Що таке зовнішнє середовище підприємства? Назвіть декілька факторів зовнішнього середовища підприємства й визначте, чи є вони стимулюючими факторами або факторами, що впливають негативно на діяльність підприємства?

Тема 5. Структура й управління підприємством.

Контрольні питання:

1. Перелічіть й поясніть основні функції управління.
2. Назвіть і поясніть основні принципи управління.
3. Перелічіть етапи ухвалення управлінського рішення. Приведіть будь-який приклад ухвалення управлінського рішення, розкладіть його по етапах.
4. Назвіть і поясніть основні методи прийняття управлінських рішень.
5. Як Ви розумієте, що таке організаційна структура управління й від чого вона залежить?
6. Назвіть основні організаційні структури управління.
7. У чому полягає сутність, недоліки й переваги лінійної структури управління?
8. У чому полягає сутність, недоліки й переваги функціональної структури управління?
9. У чому полягає сутність, недоліки й переваги структури управління по продукту?
10. У чому полягає сутність, недоліки й переваги матричної структури управління?

Тема 6. Ринок і продукція.

Контрольні питання:

1. Що таке ринок?
2. Наведіть класифікацію ринків.
3. Наведіть приклад продукції, що продається на ринку чистої конкуренції.
4. Наведіть приклад продукції, що продається на ринку монополістичної конкуренції.
5. Наведіть приклад продукції, що продається на ринку олігополістичної конкуренції.
6. Наведіть приклад продукції, що продається на ринку чистої монополії.
7. Що таке ринковий попит та пропозиція?

8. Що таке еластичність попиту, як розраховується коефіцієнт еластичності?

9. Який попит є абсолютно еластичним, еластичним, нееластичним, з одиничною еластичністю, абсолютно нееластичним?

10. Що таке життєвий цикл товару? Зобразіть криву життєвого циклу товару.

11. Яким повинен бути продуктовий портфель підприємства, щоб воно постійно розвивалося?

Тема 7. Товарна й цінова політика

Контрольні питання:

1. Що таке товарна політика підприємства?
2. Які рішення необхідно прийняти при виведення товару на ринок?
3. Що таке цінова політика підприємства?
4. Які методи ціноутворення Ви знаєте?
5. Перелічіть основні фактори, що впливають на метод ціноутворення.

Тема 8. Виробнича програма підприємства

Контрольні питання:

1. Що таке виробнича програма підприємства?
2. У чому є особливості розробки виробничої програми? Що Ви розумієте під поняттям "оптимізація виробничої програми підприємства"

Тема 9. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.

Контрольні питання:

1. Наведіть класифікацію персоналу підприємства.
2. Яким чином розраховується на підприємстві чисельність персоналу.

3. Що таке структура персоналу підприємства? У якому розрізі може розглядатися структура персоналу?

4. Яким чином на підприємстві розраховується чисельність основних, допоміжних робітників, а також чисельність управлінського персоналу?

5. Що таке якісні характеристики персоналу? Яким чином можна з'ясувати, якими якісними характеристиками повинен володіти й володіє працівник?

6. Якими способами може здійснюватися набір і відбір персоналу?

7. У чому сутність і необхідність навчання персоналу підприємства? Які умови повинні виконуватися на підприємстві, щоб навчання персоналу було ефективним?

8. Що таке мотивація праці? Які інструменти мотивації необхідно, на Вашу думку, застосовувати керівникові, щоб мотивація співробітників була ефективною?

Тема 10. Прогнозування й планування діяльності підприємства

Контрольні питання:

1. Що таке план?
2. Що таке планування? У чому полягає його сутність?
3. Що є основними цілями планування?
4. Що таке прогноз?
5. Назвіть основні методи прогнозування.
6. Яким чином може розроблятися прогнозування попиту на підприємстві?
7. Перелічіть й поясніть основні види планування.
8. Перелічіть й поясніть принципи планування.
9. Перелічіть й поясніть основні методи складання бюджетів.
10. У чому сутність операційних бюджетів, для чого вони складаються? Назвіть основні операційні бюджети виробничого підприємства, поясніть їхній взаємозв'язок.
11. Що відображається у фінансових бюджетах підприємства? Назвіть основні фінансові бюджети виробничого підприємства, поясніть їхню необхідність і взаємозв'язок.
12. Що таке бюджетний контроль? Для чого він необхідний?

13. Які види відхилень Ви знаєте? Яким образом менеджер повинен реагувати на появу тих або інших відхилень від бюджету?

14. Що таке гнучкий план? Для чого він необхідний? Яким чином він розраховується?

15. Яку діяльність підприємства можна назвати ефективною, результативною, неефективною, нерезультативною?

Тема 11. Основний капітал

Контрольні питання:

1. Що таке капітал підприємства? По яким двом напрямкам можна його класифікувати?

2. Що таке основний капітал підприємства? Що входить до складу основного капіталу?

3. Що таке оборотний капітал?

4. Що відносять до власного капіталу підприємства?

5. Що відносять до позикового капіталу підприємства?

6. Що таке основні засоби підприємства? Який їхній склад?

7. Яким чином здійснюється оцінка основних засобів підприємства?

8. Що таке знос й амортизація основних засобів підприємства? Назвіть і поясніть основні методи нарахування амортизації основних засобів.

9. Назвіть основні показники ефективності використання основних засобів.

10. Перелічіть основні напрямки поліпшення використання основних засобів.

Тема 12. Оборотний капітал

Контрольні питання:

1. Склад і структура оборотних коштів підприємства.

2. Як Ви розумієте поняття нормування оборотних коштів?

3. Необхідність наявності запасів на підприємстві, види запасів і їхній розрахунок.

4. Методи оцінки запасів на підприємстві.

Тема 13. Інтелектуальний капітал

Контрольні питання:

1. Що таке інтелектуальний капітал?
2. Які складові інтелектуального капіталу?
3. Назвіть основні особливості інтелектуального капіталу.
4. Яким чином можна управляти складовими інтелектуального капіталу?

Тема 14. Інвестиції

Контрольні питання:

1. Що таке інвестиції? Перелічіть основні види інвестицій.
2. Приведіть приклад фінансових інвестицій, реальних інвестицій, непрямих інвестицій, прямих інвестицій, ризикових інвестицій, контролюючих інвестицій.
3. Що відноситься до внутрішніх джерел фінансування інвестицій?
4. Що відноситься до зовнішніх джерел фінансування інвестицій? У чому відмінність притягнутих і позикових коштів?
5. Випуск підприємством облігацій - це притягнуті або позикові кошти? Поясніть відповідь.
6. Випуск підприємством акцій підприємства - це притягнуті або позикові кошти? Поясніть відповідь.
7. Що таке інвестиційний лізинг? У чому полягає його зручність для підприємства-лізингоотримувача?
8. Хто є власником об'єкта лізингу: лізингодавець або лізингоотримувач?
9. Назвіть етапи розробки інвестиційного проекту.
10. Назвіть основні показники оцінки інвестиційних проектів без урахування вартості грошей у часі. Як вони розраховуються?
11. Що таке дисконтування? Для чого воно необхідно? Назвіть основні показники оцінки інвестиційних проектів з урахуванням вартості грошей у часі. Як вони розраховуються?

Тема 15. Інноваційна діяльність підприємства

Контрольні питання:

1. Що таке інновації? Перелічіть основні види інновацій.
2. У чому полягає необхідність інновацій для сучасної економіки в цілому й для окремого підприємства?
3. Назвіть етапи інноваційного процесу.

Тема 16. Техніко-технологічна база й виробнича потужність підприємства.

Контрольні питання:

1. Що таке техніко-технологічна база підприємства? Чим вона відрізняється від основних засобів підприємства?
2. Які основні складові техніко-технологічної бази підприємства?
3. Що таке виробнича потужність підприємства? У чому вона вимірюється?
4. Що показує коефіцієнт використання виробничої потужності? Як він розраховується?
5. Чи може виробнича програма перевищувати виробничу потужність підприємства?
6. Яким чином варто планувати завантаження виробничих потужностей підприємствам різних сфер діяльності? Наведіть приклади.
7. Які основні тенденції в практиці завантаження виробничих потужностей підприємствами на сучасному етапі розвитку економіки?

Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення й виробнича логістика

Контрольні питання:

1. Які основні завдання й функції інструментального господарства?

2. Яким чином відбувається планування й нормування потреби в інструменті й технологічному оснащенні на виробничому підприємстві?
3. Які основні завдання й функції ремонтної служби підприємства?
4. Що являє собою система планово-попереджувального ремонту?
5. Що таке ремонтний цикл?
6. Що таке категорія ремонтної складності?
7. Які основні завдання й функції енергетичної служби підприємства?
8. Як розраховується потреба в енергії на підприємстві? Що таке енергетичний баланс підприємства?
9. Які основні завдання й функції транспортної служби підприємства?
10. Яким чином розраховується потреба в транспортних засобах на підприємстві?
11. Які основні завдання й функції складського господарства?
12. Які основні завдання й функції служби матеріально-технічного постачання?
13. Що таке план матеріально-технічного постачання і яким образом він розробляється?
14. Що таке виробнича логістика?
15. Що є основною метою виробничої логістики?
16. У чому полягають завдання виробничої логістики?
17. У чому полягає логістична концепція організації виробництва?

Тема 18. Виробничий процес.

Контрольні питання:

1. Що таке виробничий процес? Які його складові?
2. Перелічіть й поясніть основні принципи організації виробничого процесу.
3. Що таке тип виробництва?
4. Якими факторами визначається тип виробництва?
5. Типи виробництв, їхні основні характеристики.

6. Що таке виробнича структура підприємства?
7. Що таке виробничий цикл і яка його структура?
8. Назвіть основні шляхи скорочення виробничого циклу?

Тема 19. Забезпечення конкурентоспроможності продукції

Контрольні питання:

1. Що таке конкурентоспроможність?
2. Що необхідно знати для визначення конкурентоспроможності?
3. У чому основне значення підвищення якості й конкурентоспроможності продукції?
4. Назвіть основні шляхи підвищення якості й конкурентоспроможності продукції.

Тема 20. Витрати підприємства

Контрольні питання:

1. Що таке спожиті та неспожиті витрати? Наведіть приклад.
2. Що таке витрати на продукцію й витрати періоду? Наведіть приклад.
3. Що таке прямі й непрямі витрати? Наведіть приклад.
4. Що таке основні й накладні витрати? Наведіть приклад.
5. Що таке релевантні й нерелевантні витрати? Наведіть приклад.
6. Що таке постійні й змінні витрати? Наведіть приклад.
7. Що таке маржинальні й середні витрати? Наведіть приклад.
8. Що таке дійсні й альтернативні витрати? Наведіть приклад.
9. Що таке контрольовані й неконтрольовані витрати? Наведіть приклад.
10. Що таке собівартість? Які її основні функції?
11. Перелічіть основні види собівартості.
12. Що таке база й ставка розподілу накладних витрат?
13. Калькулювання по замовленнях і по процесах.
14. Калькулювання повних і змінних витрат.

15. Перелічіть й поясніть основні шляхи зниження собівартості продукції.

Тема 21. Аналіз системи «витрати - випуск - прибуток»

Контрольні питання:

1. Що представляє із себе аналіз "Витрати - Випуск - Прибуток"?

2. Що таке точка беззбитковості? Як розраховується беззбитковий обсяг діяльності в натуральному й грошовому вираженні?

3. Що таке операційний важіль і яким чином він впливає на розмір прибутку підприємства?

Тема 22. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Контрольні питання:

1. Що таке прибуток підприємства? Які види прибутку існують на підприємстві?

2. Назвіть основні джерела інформації для оцінки результатів діяльності підприємства?

3. Що таке баланс підприємства? Які його основні розділи? Баланс підприємства формується на конкретну дату або за певний період?

4. Що таке звіт про фінансові результати? Він формується на конкретну дату або за певний період?

5. Що характеризують показники ліквідності?

6. Що характеризують показники фінансової стійкості?

7. Що характеризують показники ділової активності підприємства?

8. Що характеризують показники рентабельності підприємства? Як вони розраховуються?

Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємства і його конкурентоспроможність

Контрольні питання:

1. Що таке ефективність виробництва? Як вона розраховується?
2. Які види ефективності Ви знаєте?
3. Яким чином вимірюється ефективність виробництва?
4. Назвіть основні принципи системи показників економічної ефективності.
5. Які показники становлять систему показників ефективності виробництва?
6. Перелічіть основні фактори росту ефективності виробництва.
7. Що таке конкурентоспроможності підприємства?
8. Яким чином відбувається оцінка ступеня конкурентоспроможності підприємства?
9. Від яких факторів залежить конкурентоспроможність підприємства?

Тема 24. Оптимізація бізнес-процесів

Контрольні питання:

1. Що таке бізнес-процес?
2. Яким чином можна класифікувати бізнес-процеси підприємства?
3. Як Ви розумієте, що таке оптимізація бізнес-процесів?
4. Які основні етапи оптимізації бізнес-процесів?
5. Які логічні помилки можуть виникати при оптимізації бізнес-процесів?
6. Які основні причини виникнення необхідності оптимізації бізнес-процесів?

Тема 25. Моделі розвитку організації

Контрольні питання:

1. На чому ґрунтуються сучасні моделі розвитку організації?
2. У чому сутність моделі Ларі Грейнера?
3. У чому сутність моделі Іцхака Адизеса?
4. У чому сутність моделі Е. Ємельянова і С. Поварниціна?

Тема 26. Розвиток підприємства: трансформація й реструктуризація.

Контрольні питання:

1. Що таке трансформація підприємств?
2. Назвіть і охарактеризуйте основні форми трансформації підприємств.
3. Що таке реструктуризація підприємства?
4. Перелічіть основні критерії роботи підприємства, що вимагають задуматися про реструктуризацію підприємства
5. Назвіть основні етапи процесу реструктуризації підприємства.

Тема 27. Економічна безпека й антикризова діяльність

Контрольні питання:

1. Що таке економічна безпека підприємства?
2. Назвіть можливі зовнішні погрози й дестабілізуючі фактори діяльності підприємства.
3. Назвіть можливі внутрішні погрози й дестабілізуючі фактори діяльності підприємства.
4. Що таке система економічної безпеки підприємства?
5. Назвіть основні завдання системи економічної безпеки підприємства.
6. Перелічіть основні принципи побудови системи економічної безпеки на підприємстві.
7. Назвіть основні елементи системи економічної безпеки підприємства.

8. Перелічіть етапи побудови системи економічної безпеки підприємства.

9. Що таке антикризове фінансове керування? Яка його головна мета?

10. Назвіть основні завдання антикризового фінансового керування.

11. Назвіть принципи системи антикризового фінансового керування.

12. Перелічіть етапи процесу антикризового фінансового керування підприємством.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: практикум. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 158 с.
2. Генкин Б.М. Экономика и социология труда: Учебник для Вузов. – М.: Издательство НОРМА, 2002. – 416 с.
3. Голов С.Ф. Управленческий учет: Учебник. – К.: Либра, 2004. – 576 с.
4. Голубков Е.П. Основы маркетинга: Учебник. – М.: Издательство «Финпресс», 1999. – 656 с.
5. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет: Пер. с англ.. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 783 с.
6. Збірник бізнес-планів з коментарями і рекомендаціями / За ред.. В.М. Попова. – К.: ЦУЛ, КноРус, 2003. – 382 с.
7. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ.. – М.: Дело, 1992. – 702 с.
8. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.
9. Мочерний С.В., Устенко О.А., Чеботар С.І. Основы підприємницької діяльності: Навчальний посібник. – Київ, ВЦ "Академія", 2005. – 280 с.
10. Самуэльсон П. Экономика. – М.: НПО "Алгон", 1994. – 332 с.
11. Слинков В.Н. Бизнес-план и организация финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учебное пособие. – К.: Вальтера, 2006. – 520 с.
12. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник 2-е вид. – К.: Каравела, 2005. – 312 с.
13. Хозяйственный кодекс Украины: Комментарий / Под ред.. Н.А. Саниахметовой. – Х.: ООО «Одиссей», 2004. – 896 с.
14. Экономика предприятия (фирмы): Учебник / Под ред.. О.И. Волкова и доц.О.В. Девяткина
15. Экономика предприятия: Учебник для Вузов / Под ред.. проф. В.П. Грузинова. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1999. – 535 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
з дисципліни "Економіка підприємства"
для студентів напряму підготовки
6.030504 - "Економіка підприємства"

Укладач:

Гольдфарб Аліна Григорівна

Відповідальний за випуск:

І.А. Дмитрієв